

Přehled a překlad základních pojmů součástí výstroje Rudé armády v letech 1935-1945

Autor: Josef Jandek

Řada, zejména mladých, zájemců o problematiku výstroje Rudé armády v období 2. světové války může v české i zahraniční literatuře narážet na oficiální (ruské) názvy oděvních a výstrojních součástí, s jejichž překladem si neví rady. Z vlastní zkušenosti vím, že ne vždy je v počátcích našeho badatelského úsilí snadné se v této oblasti orientovat a ne vždy si dokážeme představit, co ve skutečnosti ten či onen pojem znamená.

Níže uvedená tabulka je malým pokusem o exkurzi do dané oblasti. Popis jednotlivých součástí je velmi stručný, neboť podstatně podrobnější pojednání o nich bude tématem následujících článků, které budou vycházet na našich klubových stránkách.

Ruský název a fonetický přepis z ruštiny	Překlad, popis, foto
РККА RKKA – Rabóče-krest’janskaja krásnaja ármija	Dělnicko-rolnická rudá armáda. Oficiální název používaný až do roku 1946. V období 2. světové války byl název používán ve zkrácené verzi RA – Rudá armáda.
Фуражка FURÁŽKA	Brigadýrka, polní čepice
Пилотка PILÓTKA	Lodička pro důstojníky i vojáky
Зимний шлем - Буденовка, обр. 1927 г. ZÍMNIJ ŠLEM - BUDĚŇÓVKA	Zimní špičatá čepice, tzv. “buděňovka“ .
Шапка-финка обр. 1931 г. ŠÁPKA - FÍNKA	Zimní kožešinová čepice typu beranice. Byla používána důstojníky a poddůstojníky jako součást vycházkové uniformy.
Шапка-ушанка обр. 1940 г. ŠÁPKA - UŠÁNKA	Zimní čepice zavedená do výstroje RKKA v roce 1940.
Панама PANÁMA	Klobouk pro teplé oblasti.

	
Папаха PARÁCHA	Čepice pro generály a jezdecko.
Кубанка KUBÁNKA	Čepice pro jezdecko
Шлем танковый обр. 1936 г. ŠLEM TÁNKAVYJ	Tankistická kukla – předválečný model
Берет BERÉT	Baret pro ženy tmavě modré, khaki zelené, nebo bílé barvy.
Рубаха RUBÁCHA	Do roku 1935 název pro blůzu.
Гимнастерка GIMNASTŮRKA	Od roku 1935 název pro blůzu pro mužstvo i důstojníky
Френч FRENČ	Důstojnické sako. Existovaly dvě varianty - otevřené s kravatou, nebo uzavřené.

	
<p>Бешмет BEŠMÉT</p>	<p>Svrchní oděv jezdeckva – místo gymnast'orky.</p>
<p>Черкеска ČERKÉSKA</p>	<p>Speciální plášť pro jezdeckvo.</p>
<p>Китель KÍTĚL</p>	<p>Od roku 1940 sako pro generály. V roce 1943 taktěž sako pro důstojníky.</p>
<p>Мундир MUNDÍR</p>	<p>Parádní sako pro generály zavedené v roce 1940.</p>
<p>Парадный мундир PARÁDNYJ MUNDÍR</p>	<p>Sako pro slavnostní účely zavedené po roce 1943 pro vojáky, poddůstojníky, kurzanty i důstojníky.</p>

	 <p>Voják Kurzant Důstojník</p>
<p>Подворотничок PADVARÓTNIČAK</p>	<p>Bílý límeček“, který se našival z vnitřní strany límců blůz a sak.</p>
<p>Тужурка TUŽŮRKA</p>	<p>Sako pro důstojníky NKVD</p>
<p>Платье PLÁŤJE</p>	<p>Šaty – bavlněné nebo soukenné.</p>
<p>Юбка JŮBKA</p>	<p>Sukně bavlněná nebo soukenná</p>
<p>Шинель ŠÍNĚL</p>	<p>Dlouhý zimní kabát pro důstojníky i vojáky.</p>
<p>Бекеша BEKÉŠA</p>	<p>Důstojnický kabát, který se šil s beránkem uvnitř a látkou na povrchu.</p>

	
<p>Полушубок PALUŠŮBAK</p>	<p>Krátký kožíšek pro chladné oblasti.</p>
<p>Куртка ватная - Бушлат KÚRTKA VÁTNAJA (BUŠLÁT)</p>	<p>Zimní vatovaný neprošívaný kabátec.</p>
<p>Куртка KÚRTKA</p>	<p>Látkový nebo kožený krátký kabát, používaný zejména vojáky tankových a automobilních vojsk.</p>
<p>Телогрейка ватная „TĚLAGRÉJKA“ nebo také „FUFÁJKA“. KÚRTKA VÁTNAJA STJÓGANAJA</p>	<p>Vatovaný prošívaný kabátec. Vzor 1941 měl límec, vzor 43 byl bez límce. Kalhoty se nazývaly STJÓGANYJE ŠARAVÁRY.</p>
<p>Пальто - Реглан PAL'TÓ-REGLÁN</p>	<p>Dlouhý důstojnický plášť.</p>

	
Брюки на выпуск BRJÚKI NA VÝPUSK	Kalhoty, které se nosili k polobotkám.
Брюки - Бриджи BRJÚKI - BRÍDŽI	Kalhoty jezdeckého střihu „rajtky“, které jsou pod koleny zúžené do holínek.
Шаровары ŠARAVÁRY	Kalhoty pro mužstvo.
Сапоги SAPAGÍ	Kožené holínky (vysoké vojenské boty).
Ботинки BATÍNKI	Kotníčkové boty.
Ботинки с крагами BATÍNKI S KRÁGAMI	Jedná se o důstojnické boty, které se nosí s kamašemi – holenicemi.

	
<p>Ботинки с обмотками BATÍNKI S AVMÓTKAMI</p>	<p>Boty pro mužstvo nošené s ovinkami.</p>
<p>Валенки VÁLEŇKI</p>	<p>Zimní filcové boty.</p>
<p>Бурки BÚRKI</p>	<p>Boty pro vyšší důstojníky.</p>
<p>Маскировочный костюм MASKIROVAČNYJ KASTJUM</p>	<p>Maskovací obleky.</p>
<p>Петлицы PJÉTLICY</p>	<p>Hodnostní označení na límcích kabátů, sak a blůz. (1935-1942)</p>
<p>Нарукавный знак различия – шевроны NARUKÁVNYJ ZNAK</p>	<p>Hodnostní označení na rukávech důstojnických oděvů. (1935-1941)</p>

<p>RAZLÍČJA -ŠEVROŇY</p>	
<p>Эмблемы рода войск EMBLÉMY RÓDA VÓJSK</p>	<p>Rozlišovací znaky na petlicích, nebo pagónech.</p>
<p>Погоны PAGÓNY</p>	<p>Nárameníky (po roce 1943).</p>
<p>Кобура KABURÁ</p>	<p>Pouzdro na revolver nebo pistoli.</p>
<p>Единое походное снаряжение для комначсостава обр. 1932г. JEDÍNAJE PACHÓDNAJE SNARJAŽÉNIJE DLJA KOMNAČSASTÁVA abrazcá 32 góda</p>	<p>Důstojnické polní řemení</p>
<p>Повседневное снаряжение комначсостава обр. 1935 г. PAVSEDNJÉVNAJE SNARJAŽÉNIJE KOMNAČSASTÁVA abrazcá 35 góda</p>	<p>Důstojnické řemení používané v kasárnách a na vycházkách.</p>
<p>Ремень поясной RÉMEŇ PAJASNÓJ</p>	<p>Kožený opaskový řemen</p>

<p>Ремень поясной брезентовый</p> <p>RÉMEŇ PAJASNÓJ BREZENTÓVYJ</p>	<p>Látkový opaskový řemen</p>
<p>Санитарная сумка</p> <p>SANITÁRNAJA SÚMKA</p>	<p>Brašna pro zdravotníky</p>
<p>Сумка патронная</p> <p>SÚMKA PATRÓNNAJA</p>	<p>Sumka na náboje</p>
<p>Сумка дополнительная</p> <p>SÚMKA DAPALNÍTĚĽNAJA</p>	<p>Doplňková sumka na 30 nábojů používaná do roku 1941.</p>
<p>Запасная патронная сумка</p> <p>ZAPASNÁJA PATRÓNNAJA SÚMKA</p>	<p>Sumka náhradní používaná od roku 1941. Nahradila kožené sumky.</p>
<p>Патронташ нагрудный</p> <p>PATRANTÁŠ NAGRÚDNYJ</p>	<p>Náhradní řešení uložení nábojů -tzv. bandalír.</p>
<p>Чехол к малой саперной лопате</p> <p>ČECHÓL K MÁLAJ SAPÉRNAJ LAPÁTĚ</p>	<p>Obal na polní lopatku.</p>

<p>Подвес к штыку винтовки</p> <p>PADVJÉS K ŠTÝKU</p>	<p>Futrál na bodák – kožený, nebo látkový.</p>
<p>Сумка для ручных гранат</p> <p>SÚMKA DLJA RUČNÝCH GRANÁT</p>	<p>Sumka na granáty.</p>
<p>Чехол для фляги Фляга солдатская</p> <p>ČECHÓL DLJA FLJÁGI FLJÁGA SALDÁTSKAJA</p>	<p>Polní láhev a obal na polní láhev</p>
<p>Ранец обр. 1936 г.</p> <p>RÁNĚC</p>	<p>Jedná se o sovětskou verzi „telete“.</p>
<p>Ранец обр. 1939 и 1941г. Рюкза́к</p> <p>RJÚKSAK</p>	<p>Látkový batoh, který měl nahradit raněc.</p>
<p>Вещевой мешок</p> <p>VEŠČEVÓJ MEŠÓK</p>	
<p>Котелок</p>	<p>Jídelní miska (ešus) ledvinového tvaru.</p>

<p>KATĚLÓK</p>	
<p>Продуктовая сумка PRADUKTÓVAJA (SUCHÁRNAJA) SÚMKA</p>	<p>Jedná se o „chlebník“.</p>
<p>Кружка KRÚŽKA</p>	<p>Plechový hrneček</p>
<p>Сумка противогазная SÚMKA PRATIVAGÁZNAJA</p>	<p>Brašna na plynovou masku.</p>
<p>Плечевые ляжки PLEČEVÝJE LJÁMKI</p>	<p>Tráky, „ypsilony“.</p>
<p>Стальной шлем - каска STÁLNYJ ŠLEM, KÁSKA</p>	<p>Helmy</p>
<p>Плащпалатка PLAŠČPALÁTKA</p>	<p>CELTA</p>
<p>Повседневная форма одежды PAVSEDŇÉVNAJA FÓRMA ADJÉŽDY</p>	<p>Služební forma</p>

	
<p>Караульная форма одежды KARAÚLNAJA FÓRMA ADJÉŽDY</p>	<p>Strážní forma</p>
<p>Походная форма одежды PACHÓDNAJA FÓRMA ADJÉŽDY</p>	<p>Polní (bojová) forma</p>

Fotografie v tabulce pocházejí částečně ze zdrojů autora a také z internetových stránek www.rkka.ru, www.schuster.ru